

Тріпник О.М., слухач освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр»
Національної академії внутрішніх
справ

МІСЦЕ ОВС ЯК ОРГАНУ З ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ В МЕХАНІЗМІ ДЕРЖАВИ

Докорінні соціально-економічні та політичні перетворення в Україні сприяли зміцненню її як правової демократичної держави. У механізмі забезпечення народовладдя особливе місце посідають правоохоронні органи, від ефективної роботи яких значною мірою залежить ступінь захисту прав і свобод громадян, правопорядку, національної економіки, протидії злочинності, зрештою - безпеки держави. Упродовж останніх десятиліть перед сучасним світом постають нові проблеми та загрози, пов'язані з подальшою глобалізацією найнебезпечніших організованих форм кримінального насильства та протиправного збагачення. Дедалі більше вражають вияви політичного, ідеологічного та релігійного екстремізму, національної та расової ворожнечі, міжнародного тероризму. Результати соціологічних опитувань населення

свідчать, що громадяни здебільшого відчують страх за майбутнє, фрустрацію перед зовнішніми викликами.

Міністерство внутрішніх справ як керівний орган системи органів внутрішніх справ (ОВС) бере участь у розробці та реалізації державної політики щодо боротьби зі злочинністю, забезпечує на всіх рівнях запобігання злочинам, їх припинення, розкриття й розслідування, організовує розшук осіб, які вчинили злочин, вживає заходів щодо усунення причин і умов, що сприяли вчиненню правопорушень [1].

У правовій державі проблема боротьби зі злочинністю, захисту прав і законних інтересів громадян від злочинних посягань є актуальною завжди. Людина, її життя й здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визначаються в Україні вищою соціальною цінністю, на сторожі якої повинна стояти держава, її правоохоронні органи. Важливою функцією держави є комплексна багаторівнева протидія злочинності. Її наступальний характер забезпечується головним чином діяльністю правоохоронних органів і в першу чергу органів внутрішніх справ, які історично відіграють провідну роль у стриманні злочинності у певних стабільних (соціально - толерантних) межах. Саме цим зумовлюється завдання пошуку та використання резервів нарощування ефективності діяльності ОВС, спрямованих на протидію злочинності.

Пошук резервів нарощування ефективності боротьби зі злочинністю багато в чому залежить від диференціації та конкретизації системи заходів боротьби з нею, з урахуванням соціальної та кримінологічної обстановки [2].

Складність та певна нестабільність криміногенної ситуації у країні вимагає сьогодні від ОВС запровадження нових підходів, спрямованих на підвищення рівня стабільності та безпеки в суспільстві. Нині за окремими напрямками їхньої діяльності вдосконалюються форми і методи боротьби зі злочинністю, посилюється профілактична робота. Зокрема, зусилля концентруються на попередженні, розкритті й розслідуванні тяжких злочинів, припиненні незаконного обігу

зброї, вибухових речовин та наркотичних засобів, послабленні впливу криміналітету на економіку країни. Як і в попередні роки значні зусилля зосереджуються на знешкодженні стійких, найбільш небезпечних злочинних угруповань, притягненні до відповідальності їхніх лідерів та кримінальних «авторитетів», руйнуванні економічного підґрунтя організованої злочинності, виявленні корумпованих зв'язків в органах влади та управлінні.

Необхідність реформування правоохоронних органів, система яких досі ще не відповідає потребам суспільства та загальновизнаним міжнародним демократичним стандартам, є загальновизнаною, її усвідомлюють усі політичні сили в Україні. Тому ми погоджуємося із запропонованою Міністром внутрішніх справ України Арсеном Аваковим Стратегією розвитку ОВС 2014 року, яка передбачає утворення центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовуватиметься та координуватиметься Міністром внутрішніх справ: Національної поліції, Національної гвардії, Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби та Державної служби з питань надзвичайних ситуацій.

Науковий підхід як до реформування правоохоронної системи загалом, так і до визначення шляхів удосконалення діяльності ОВС як її складової передбачає пошук якісно нової моделі ОВС України з урахуванням досвіду провідних європейських країн [3].

Основоположні функції поліції та зміст її діяльності мають залишитися незмінними у ХХІ ст. Найважливішим функціональним призначенням поліції є захист громадян і суспільства від небезпек. Необхідно більше уваги приділяти запобіганню та профілактиці злочинності; лише там, де інші засоби захисту громадського порядку не спрацьовують чи не виявились ефективними, може йтися про репресивні методи. Невід'ємним атрибутом сучасної європейської поліцейської доктрини є демократичний характер організації та безумовне підпорядкування принципам правової держави. До цього можна

додати безпосередню роботу з населенням, особливо в межах індивідуальної профілактики.

Як зазначають німецькі вчені-кримінологи, поліція майбутнього має знаходити інноваційні джерела для підвищення якості своєї роботи, активно застосовуючи досягнення науки й техніки (передусім, у таких передових галузях, як інформатика, електроніка, комунікаційні технології, соціальний менеджмент). Поліції необхідно своєчасно пов'язувати свій розвиток з науковим прогресом, як це спостерігаємо в промисловості, сільському господарстві, медицині. Слід урахувати, що всі досягнення технічного прогресу “бере на озброєння” злочинність [4].

Отже, ОВС як складова механізму держави відіграють визначальну роль у протидії злочинності. Саме тому їх реформування покликане на вдосконалення та запровадження новітніх стандартів, які відповідатимуть сьогоденню та покращать криміногенну ситуацію в країні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Заяць Н. Місце органів внутрішніх справ у реалізації прав людини // Право України. - 1999. - №9. - С.26-29.
2. Негодченко О. В. Організаційно-правові засади діяльності органів внутрішніх справ щодо забезпечення прав і свобод людини : монографія / О. В. Негодченко. - Дніпропетровськ, 2003.
3. Кравченко Ю. Ф. Актуальні проблеми реформування органів внутрішніх справ України (організаційно-правові питання) : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Кравченко Ю. Ф. - Х., 1998. - 194 с.
4. Зозуля І. В. Європейська модель поліції (міліції) як мета у реформуванні ОВС України: доктринальний підхід / І. В. Зозуля // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2008. - № 19.